

לעילוי נשמת
שלום בן משה

גמרא עם רש"י מסודר

Methodically Arranged Gemora with Rashi

Blank oval space

תענית

כב

רמינא פורניאי וכו' - מטיל אני מיטתי בין אנשים לנשים.

פי חזינא בת ישראל דיהבי נכרים עלה עינייהו, מסרנא נפשאי ומצילנא לה.

דיהבי נכרים עינייהו עלה - בעלי בית האסורים.

יומא חד הוות בערה מאורסה גבן דיהבו בה נכרים עינייהו. שקלי דורדייא דחמרא, ושדאי לה בשיפולה, ואמרי דיסתנא היא.

איתרמי בערה וכו' - דהויא בבית הסוהר.

דורדייא דחמרא - שמרים של זין האדומים כדם.

בשיפולה - בשולי בגדיה.

דיסתנא - דרך נשים לה ומאוסה היא, והוא לשון פרסי.

אמר ליה: מאי טעמא לית לך חוטי, ורמית מסאני אוכמי?

אמר ליה: עיילנא ונפיקנא ביני נכרים, פי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא. פי הוו גזרי גזירתא, מודענא להו לרבנן, ובצעו רחמי ומבטלי לגזירתיהו.

ומאי טעמא פי אמיןא לך אנא מאי עובדך, ואמרת לי זיל האידינא ותא למחר?

אמר ליה: בההיא שעמא גזרי גזירתא, ואמיןא ברישא איזיל ואשמע להו לרבנן, דלבעי רחמי עלה דמילתא.

אדהכי והכי אתו הני תרי אחי. אמר ליה:

תענית

כב

רב ברוקא חוואה הנה שכית בשוקא דבי לפט. הנה שכית אליהו גביה.

רב ברוקא חוואה - שהיה מבי חוואי.

דבי לפט - מקום.

אמר ליה: איכא בהאי שוקא בר עלמא דאתי?

אמר ליה - רב ברוקא לאליהו: מי איכא בהאי שוקא וכו'.

אמר ליה: לא.

אדהכי והכי חזא לההוא גברא דהוה סיים מסאני אוכמי, ולא רמי חוטא דתכלתא בגלימיה.

מסאני אוכמי - מנעלים שחורים, שלא כמנהג היהודים.

ולא רמי חוטא - לא הטיל ציצית בטליתו.

אמר ליה: האי בר עלמא דאתי הוא.

אמר ליה - אליהו לרב ברוקא: האי בר עלמא דאתי הוא.

רהט בתריה, אמר ליה: מאי עובדך?

קרא ליה - רב ברוקא לההוא גברא.

אמר ליה: זיל האידינא, ותא למחר.

למחר, אמר ליה: מאי עובדך?

אמר ליה: זנדוקנא אנא, ואסרנא גברי לחוד ונשי לחוד, ורמינא פורניאי בין הני להני, פי היכי דלא ליתו לידי איסורא.

זנדוקנא - שומר בית האסורין.

תענית

- כב -

משולחת, נחבאת מפניהן אינה משולחת.

טרפה שני בני אדם ואכלה אחד מהן משולחת, אכלה שניהן אינה משולחת.

טרפה שני בני אדם - ולא אכלה אלא אחד מהם, ודאי משולחת, דכיון דלא היתה רעיבה אלא לאחד, מאי טעמא קטלה ליה לאידך.

שניהן אינה משולחת - שמפני הרעב אכלתם.

עלתה לגג ונטלה תינוק מעריסה, משולחת.

עלתה לגג - רגילין היו להשתמש כל תשמישיהן בגגות, שלא היו משופעים אלא חלקים ושון, והוא הדין לבית שתחתיו.

עריסה - ברצו"ל בלעז.

הא גופה קשיא: אמרת "נראתה בעיר משולחת" - לא שנא ביום, ולא שנא בלילה, והדר אמרת "ביום משולחת, בלילה אינה משולחת!"

לא קשיא - הכי קאמר: נראתה בעיר ביום משולחת, בעיר בלילה אינה משולחת.

הכי קאמר - האי דקתני נראתה בעיר וכו', הכי קאמר: נראתה בעיר, כגון שנראתה ביום - דסתם "נראתה" ביום משמע, אכל בלילה אינה משולחת. והאי דקתני נראתה ביום, אעיר קאי, דאם נראתה בשדה אפילו ביום, אינה משולחת.

אי נמי, בשדה ביום משולחת, בשדה בלילה אינה משולחת.

"ראתה שני בני אדם ורצתה אחריהן משולחת".

הא, עומדת אינה משולחת, והדר אמרת "נחבאת מפניהן אינה משולחת" - הא עומדת משולחת!

הא עמדה - בשדה, דלא רצתה ולא נחבאת.

לא קשיא - פאן בשדה הסמוכה לאגם, פאן בשדה שאינה סמוכה לאגם.

בשדה הסמוכה לאגם - עמדה אינה

תענית

- כב -

הנד נמי בני עלמא דאתי גינהו.

אמר ליה - אליהו לרב ברוקא: הני נמי בני עלמא דאתי גינהו.

אזל לגבייהו, אמר להו: מאי עובדיכו?

אמרו ליה: אינשי בדוחי אנו, מבדחינו עציבי. אי נמי, כי חזינו בי תרי דאית להו תיגרא בהדיהו, טרחינו ועבדינו להו שלמא.

בדוחי - שמחים ומשמחים בני אדם.

טרחינו - במילי דבדיחותא בינייהו.

עד דעבדי שלמא - שהן דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת וכו', תבאת שלום בין אדם לחבירו.

"על אלו מתריעין בכל מקום וכו'".

תנו רבנן: על אלו מתריעין בכל מקום: על השדפון ועל הירקון, ועל ארבה וחסיל, ועל חיה רעה.

רבי עקיבא אומר: על השדפון ועל הירקון בכל שהוא. ארבה וחסיל, אפילו לא נראה בארץ ישראל אלא פנף אחד, מתריעין עליהן.

שדפון וירקון - פיון שנראה כל שהוא, מתריעין. ומלוא פנור דמתניתין, להתענות. אי נמי, מעשה היה פן.

פנף אחד - עוף אחד של אותו מין, כעין (בראשית י"ד) "ציפור כל פנף".

"ועל חיה רעה".

תנו רבנן: חיה רעה שאמרו - בזמן שהיא משולחת, מתריעין עליה. אינה משולחת, אין מתריעין עליה.

משולחת - מן השמים.

אי זו היא משולחת, ואי זו היא שאינה משולחת?

נראית בעיר משולחת, בשדה אינה משולחת. ביום משולחת, בלילה אינה משולחת.

בשדה אינה משולחת - דהיינו אורחה.

ראתה שני בני אדם ורצתה אחריהן

תענית

- כב -

משולחת. דכיןן דסמוכה לאגם, היינו רביתה ולא ברה - סברה אי אתי בתראי, צריקנא לאגם מיד.

בשדה שאינה סמוכה לאגם - עמדה משולחת. דכיןן דלאו מקום רביתה הוא וקנימא, ודאי משולחת גזירה היא.

אגם - מרשי"ק בלעז, הסמוך לעיר, והוא מלא קוצים.

"טרפה שני בני אדם פאחד ואכלה אחד מהן משולחת, שניהם אינה משולחת".

והא, אמרת אפילו רצתה!

אמר רב פפא: **פי תני ההיא, באגמא.**

פי תניא ההיא - דאכלה אין רצתה לא, באגם. דכיןן דהינו דוקתה, סמכה אדעתה ורהטא אבתרייהו.

גופא: **"עלתה לגג ונטלה תנוק מעריסה, משולחת".**

פשיטא!

אמר רב פפא: **כוכי דצידי.**

כוכא דצידי - כוף קטן של צידין שחפרו למארב העופות. ואף על גב דלאו בנזן קבוע הוא, ולא הנה כיישוב, הויא משולחת.

"ועל התרב".

תנו רבנן: תרב שאמרו, אינו צריך לומר תרב שאינו של שלום, אלא אפילו תרב של שלום. שאין לה תרב של שלום יותר מפרעה נכה, ואף על פי כן נכשל בה המלך יאשיהו, שנאמר (דברי הימים ב' ל"ה כ"א) **"וישלח אליו מלאכים, לאמר: מה לי ולך מלך יהודה, לא עליך אתה היום, פי אל בית מלחמתי, ואלהים אמר לבהלגי. חזל לה מאלהים אשר עמי, ואל ישחיתך".**

אין צריך לומר תרב שאינו של שלום - שמתרעין עליה, אלא אפילו תרב של שלום העוברת דרך אותו מלכות, לילך להלחם במקום אחרת.

לא עליך אני הולך היום - יאשיהו יצא

תענית

- כב -

לקראתו למלחמה, ולא נתנו לעבור בארצו. ושלח לו פרעה נכה מלאכים לאמר וכו'.

מאי "אלהים אשר עמי"?

מאן אלהים - דקאמר ליה פרעה נכה "חזל לה מאלהים אשר עמי".

אמר רב יהודה אמר רב: **זו עבודה זרה.**

אמר: **הואיל וקא בטח בעבודה זרה, יכולנא ליה.**

"ויורו היורים למלך יאשיהו, ויאמר המלך לעבדיו: העבירוני, פי החליתי מאד".

מאי "פי החליתי מאד"?

אמר רב יהודה אמר רב: **מלמד שעשו כל גופו ככברה.**

מלמד - מדכתיב "ויורו" המורים, דמשמע יריות רבות יורו המורים.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: **מפני מה נענש יאשיהו?**

מפני שהיה לו לימלך בירמיהו, ולא נמלך.

מאי דר'ש? (ויקרא כ"ו) "ותרב לא תעבור בארצכם" - מאי תרב? אילימא תרב שאינה של שלום, והכתיב: "ונתתי שלום בארץ!" אלא אפילו של שלום.

הא כתיב ונתתי שלום בארץ - ולמאי הלכתא פתביה רחמנא לאידך קרא "ותרב לא תעבור בארצכם"? אלא אפילו תרב של שלום.

והוא אינו יודע שאין דורו דומה יפה.

שאין דורו דומה יפה - בעיני המקום.

פי הנה נייחא נפשיה, חזא ירמיהו שפנותיה דקא מרחשו. אמר: שמא חס ושלום מילתא דלא מהגנא אמר אנג צעריה!

גחין ושמעיה דקא מצדיק עליה דינא אנפשיה - אמר (איכה א' י"ט) "צדיק הוא ה', פי פיהו מריתי".

פתח עליה ההיא שעטא (איכה ד' כ') "רוח אפינו משיח ה'".

תענית

- כב -

"מעשה וקרדו זקנים מירושלים לעריהם וגזרו תענית על שגראה כמלוא תנור שדפון באשקלון".

איבעיא להו: כמלוא תנור תבואה, או דילמא כמלוא תנור פת?

איבעיא להו כמלוא תנור תבואה - דהיינו שיעור גדול יותר ממלוא תנור פת, דשיעור קטן הוא, שאין דרך למלאות כל חלל התנור פת, אלא בדפנות מדביקין אותו.

תא שמע: כמלוא פי תנור.

תא שמע - דקתני קדא כי האי לישנא "כמלוא פי התנור", דהיינו פת, דאילו תבואה לא מצי קיימא על פי התנור.

ועדיין תיבעי להו: ככיסויא דתנורא, או דילמא כי דרא דריפתא, דהדר ליה לפומא דתנורא?

או דילמא כי דרא דריפתא - שורה של לחם הדבוקין זה אצל זה בפני התנור, אי נמי שמדביקין זה למעלה מזה עד פי התנור. תיקו.

"ועוד גזרו תענית על שאכלו זאבים שני תינוקות בעבר הירדן".

אמר עולא משום רבי שמעון בן יהוודק: מעשה ובלעו זאבים שני תינוקות, והקיאום דרך בית הרעי, ובא מעשה לפני חכמים, וטיהרו את הבשר וטימאו את העצמות.

ובלעו - כשהן שלימין.

וטיהרו את הבשר - שאינו מטמא טומאת מת, דנתעפל ונתבטל תוך מעיו, וכגון ששהו ימי עיכול, ופירשא בעלמא הוא.

וטימאו את העצמות - דלא מתעכלו.

"על אלו מתריעין בשבת וכו'".

תנו רבנן: אהד עיר שהקיפוה נכרים או נהר, ואהד ספינה המיטרפת ביים, ואהד יחיד שגדף מפני נכרים, או מפני לסטין, ומפני רוח רעה, מתריעין בשבת.

תענית

- כב -

מפני רוח רעה - שנקנס בו רוח שידה, ורץ והולך, ושמא יטבע בנהר או יפול וימות.

ועל כולן יחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית.

לסגף - "לענות נפש" (גמדנר ל' יד) מפרגמינן "לסגפא נפש".

רבי יוסי אומר: אין היחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית, שמא יצטרך לבריות, ואין הבריות מרתמות עליו.

יצטרך לבריות - כי אין בו כח להרויח ולהתפרנס מיגיעו.

אמר רב יהודה אמר רב: מאי טעמא דרבי יוסי?

דכתיב (נלאטיס 3/1) "ויהי האדם לנפש חיה" - נשמה שנתתי בה, החיה.

דכתיב לנפש חיה - החיה.

"שמעון התרומי אומר אף על הדבר ולא הודו לו חכמים".

איבעיא להו: לא הודו לו חכמים בשבת אבל בחול הודו לו, או דילמא לא הודו לו כלל?

תא שמע, דתנא: מתריעין על הדבר בשבת, ואין צריך לומר בחול. רבי חנן בן פיטום תלמידו של רבי עקיבא משום רבי עקיבא אומר: אין מתריעין על הדבר כל עיקר.

חנן בן פיטום אומר אין מתריעין על הדבר - אפילו בחול, דגזירה היא.

"על כל צרה שלא תבוא על הציבור מתריעין עליהן חוץ מרוב גשמים".

תנו רבנן: על כל צרה שלא תבוא על הציבור מתריעין עליה, חוץ מרוב גשמים.

מאי טעמא?

אמר רבי יוחנן: לפי שאין מתפללין על רוב הטובה, ואמר רבי יוחנן: מניין שאין מתפללין על רוב הטובה? שגאמר (מלאכיג' י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקתי לכם ברכה

תענית

— כב —

ומיתתו - האי טייעא וגמליה ורומחא לרבה
בר בר חנה ונהה על קרן אופל.

איניבא - תולעת. לישנא אחרנא: כי אנבא,
לינדינ"א בלעז.

תענית

— כב —

עד בלי די".

מאי "עד בלי די"?

אמר רמי בר חמא אמר רב: עד שיבולו
שפתותיכם מלומר די.

אמר רמי בר רב יוד: ובגולה מתריעין עליה.

רמי בר רב יוד - חכם ששמו יוד.

ובגולה - בכל שהיא במצולה.

מתריעין על רוב גשמים - שלא ירדו.

תנא נמי הכי: שנה שגשמיה מרובין, אנשי
משמר שולחין לאנשי מעמד: תנו עיניכם
באחיכם שבגולה, שלא יהא בתיהם קבריהם.

אנשי משמר ואנשי מעמד - מפרש
בשלישה פרקים לקמן (דף כו.).

תנו עיניכם - התבוננו בתפילתכם בתעניות
עליהם, שלא ירדו רוב גשמים.

שלא יהו בתיהם קבריהן - שעמוקה היא,
ונטבעים בתיהם במים.

שאלו את רבי אליעזר: עד היכן גשמים
יורדין, ויתפללו שלא ירדו?

אמר להם: פדי שיעמוד אדם בקרן אופל,
וישכשך רגליו במים.

קרן אופל - שן סלע גבוה, וכך שמו.

וישכשך רגליו במים - כלומר: לעולם אין
מתפללין.

והתניא: דיו!

והתניא דו - עד שישכשך דו במים.

רגליו פידו קאמינא.

רגלו פידו - וכיין דיכול לשכשך ברגלו, אי
שוחה כול לשכשך פידו נמי.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי תניא לי קרן
אופל, דקם ההוא טייעא פי רביב גמלא ונקיט
רומחא בידיה, מיתתו איניבא.

טייעא - סוחר שמעאל.